

Riktig journalistik gör skillnad.

Prenumerera

Logga in

Göteborgs-Posten

Nyheter

Göteborg Borås

Sport Din ekonomi Kultur Ledare Debatt

Varför ges koranen en särställning? Skulle inte även en bränning av torarullar kunna leda till ett abstrakt hot? Slöjbränning utanför Irans ambassad? Putin som docka med fötterna uppåt? skriver debattören. Bild: SvD/TT

Polisens beslut om att stoppa koranbränning strider mot lagen

Debatt • På en presskonferens med Turkiets utrikesminister fördömde nyligen Natochefen Jens Stoltenberg koranbränningen och välkomnade att Sverige har lyckats stoppa framtida manifestationer. Detta är djupt problematiskt då han både glider på sanningen - manifestationerna är bara uppskjutna, men framför allt så tummar han på den lagstadgade yttrandefriheten, skriver Nils Funcke, yttrandefrihetsexpert.

Det här är en debattartikel. Syftet med texten är att påverka och åsikterna är skribentens egna.

🕒 08:57 - 23 feb, 2023

Av Stoltenbergs uttalanden kan bara komma problem. Stoltenberg gör åter koranbränning och yttrandefriheten i Sverige till en fråga som har bärighet på Sveriges Natointräde. För det första glider han på sanningen. Rent rättsligt är manifestationerna uppskjutna inte stoppade. I Sverige är det ytterst domstolarna som sätter gränserna. Det

är inte svårt att tänka sig hur Turkiet skulle kunna använda ett domstolsbeslut som häver polisens beslut. Den svenska Natoanslutningen torde skjutas fram ytterligare. Det blir också en probersten om regeringen den här gången förmår stå upp för yttrandefriheten.

Polismyndigheten motiverade sitt beslut i SVT den 16 februari:

”En koranbränning är hotdrivande mot det svenska samhället. Och även mot svenska intressen utomlands. Ordninglagen är tydlig med att vi ska garantera säkerheten på platsen. Och det upplever vi att vi inte kan även om hotet är mer abstrakt i en sådan här kontext” Lagen är tydligare än så. Tillstånd får nekas ”endast om det är nödvändigt med hänsyn till ordningen eller säkerheten vid sammankomsten eller, som en direkt följd av den, i dess omedelbara omgivning”.

”Upplevelser” och ”abstrakta hot” hör inte hemma i en tillståndsprövning. Gällande lag lämnar heller inget utrymme för att väga in hot mot ”svenska intressen utomlands” eller en ”allmän hotbild” mot landet. För att sådana faktorer ska vägas in måste riksdagen i lag ge regeringen möjlighet att begränsa demonstrationsfriheten. Idag har regeringen den möjligheten endast när det råder krigsfara eller Sverige är i krig.

Det är ingen tillfällighet att reglerna är strama och trösklarna höga.

Demonstrationsfriheten utgör tillsammans med bland annat yttrandefriheten och religionsfriheten grunderna för den svenska demokratin. De så kallade opinionsfriheterna skyddas av allmänna men också specifika begränsningsregler. Det är och ska krävas dokumenterade och starka skäl för att begränsa rättigheterna. Och begränsningen får aldrig sträcka sig ”så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen”.

Det kan finnas sakskäl för polisens beslut som inte blivit offentliga men som domstolarna får del av. Men av det som är känt skulle det förvåna om domstolarna inte upphäver polismyndighetens beslut.

Utöver den rättsliga prövningen i de två tillståndsfallen finns anledning för JO att granska Polismyndigheten uttalande den 16 februari. Som svar på frågan om det nu är förbjudet att bränna heliga skrifter svarar polisens talesperson:

”Nej, inte heliga skrifter utan att bränna koranen vid allmänna sammankomst kommer vi i region Stockholm inte att tillåta om man söker tillstånd för det och vi kommer att agera därefter”.

Uttalandet strider mot kravet på saklighet och opartiskhet vid myndighetsutövning. Hur kan polisen förutse att kommande ansökningar kommer att påverka säkerheten? Varför ges koranen en särställning? Skulle inte även en bränning av torarullar kunna leda till ett

abstrakt hot? Slöjbränning utanför Irans ambassad? Putin som docka med fötterna uppåt?

Polisens uttalande att ”vi kommer att agera därefter” är svårt att tolka som annat än ett förtäckt hot mot den som överväger att utnyttjar sin mötesfrihet utan att först söka tillstånd.

Att försvara rätten att bränna skrifter handlar i första hand inte om att försvara en i sig neslig handling sprungen ur den enfaldiga tanken att eld renar. Ytterst gäller det rätten att även oartikulerat och på ett för en del kränkande sätt kritisera religioner samt trossamfundens ritualer och uppfattningar om till exempel förbud mot samkönade relationer.

Religionsfriheten innebär inte frihet från kritik. Däremot ska samhället säkerställa att enskilda ensamma eller i grupp kan utöva sin tro. Den som stör eller hindrar en religiös sammankomst oavsett om det sker fysiskt, med tillmälen eller bränning av symboler och skrifter kan avhysas och lagföras. För det finns stöd i ordningslagen om störande av allmän sammankomst. Även bestämmelserna av förargelseväckande beteende, förtal, olaga intrång, olaga hot eller ofredande kan, beroende på omständigheterna, utgöra stöd för polisingripanden.

Bestämmelsen om hets mot folkgrupp syftar till att skydda grupper som till exempel homosexuella och transsexuella, muslimer och kristna. De ska som grupp inte avhumaniseras genom att tillskrivas negativa egenskaper eller utsättas för hatiska tillmälen. Det innebär inte att alla nedsättande yttranden om en grupp är straffbara och definitivt inte att kritik av själva trosuppfattningen kan lagföras. I bägge fallen finns beslut av bland annat Justitiekanslern om att sådan kritik ryms inom en vid yttrandefrihet.

Det är lätt att i stunder av upphetsning och påfrestande händelser försöka laga efter läge. Improvisera och töja på gällande bestämmelser. För att hålla emot krävs myndigheter som är döva inför propåer och signaler från politiker och intressegrupper samt som sista utpost, självständiga domstolar.

Den offentliga makten ska som det heter i regeringsformens portalparagraf ”utövas under lagarna”.

Nils Funcke, yttrandefrihetsexpert

Dela

Dela

 Kopiera länk

Kommentarer

Kommentera artikeln

Vad tycker du? Här nedan kan du kommentera artikeln via tjänsten Ifrågasätt. Märk väl att du behöver skapa ett konto och logga in först. Tänk på att hålla god ton och att inte byta ämne. Visa respekt för andra skribenter och berörda personer i artikeln. Inlägg som bedöms som olämpliga kommer att tas bort och GP förbehåller sig rätten att använda kommentarer i redaktionellt innehåll.

Visa kommentarer och delta i diskussionen! ▼

Kommentarer från IFRÅGASÄTT

Friskoleägarnas argument lurar inte ens högerväljarna längre

Debatt • Futuraskolans ordförande Nordesjö och Tellusgruppens VD Fahimi skriver att det svenska skolsystemet behöver mer av nyföretagande och innovation, samt mindre av styrning och reglering. Någonting annat är väl heller inte att vänta när företrädare för vinstintressen i miljardklassen uttalar sig, skriver Fredrik Törnqvist, gymnasielärare.

Det här är en debattartikel. Syftet med texten är att påverka och åsikterna är skribentens egna.

🕒 08:58 - 23 feb, 2023

Replik